

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
Neuvotteleva virkamies Elina Ruuskanen

Lausunto

22.10.2021

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan kunta- ja terveysjaostolle

Naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelman toimeenpano (HE 146/2021 vp)

Naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelma julkaistiin lokakuussa 2020 (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-835-6>). Ohjelmaan sisältyy 32 toimenpidettä, joiden toteuttamiseen on varattu 400 000 euron vuosittainen määräraha oikeusministeriön budjetista (alkaen vuonna 2020). Toimenpiteistä 21 on ajoitettu käynnistettäväksi tai kokonaan toteutettavaksi vuoden 2021 aikana. Alla käydään läpi kaikkien näiden toimenpiteiden toimeenpanon tämänhetkinen tilanne.

Torjuntaohjelmaan sisältyvät toimenpiteet rahoitetaan joko valtionavustuksin tai suoraan oikeusministeriön toimintamenoista. Vuosien 2020 ja 2021 määrärahoista on myönnetty valtionavustusta seuraavien torjuntaohjelmaan sisältyvien toimenpiteiden toteuttamiseen:

1. MIELI Suomen Mielenterveys ry:lle / Rikosuhripäivystykselle 300 000 euroa poliiseille, syyttäjille, tuomareille ja oikeusavustajille järjestettävään erityiskoulutukseen naisiin kohdistuvan väkivallan ilmiöalueista. (vuoden 2020 määrärahasta)
2. Naisjärjestöjen Keskusliitolle 50 000 euroa hankkeeseen, jossa kannustetaan suomalaisia pelistudioita moninaistamaan pelien sukupuolirooleja ja pelien maailmankuvaa. (vuoden 2020 määrärahasta)
3. Irakin naisten yhdistys ry:lle 40 000 euroa naisiin kohdistuvan ja kunniaan liittyvän väkivallan vastaiseen työhön. (vuoden 2020 määrärahasta)
4. Tampereen yliopistolle 10 000 euroa hankkeeseen, jossa lisätään opettajien ja opettajaksi pätevöityvien osaamista väkivallan tunnistamisesta ja puheeksi ottamisesta levittämällä aihetta käsittelevää materiaalia. (vuoden 2020 määrärahasta)

Postiosoite
Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

5. Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry:lle 50 000 euroa hankkeeseen, jossa lisätään ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien tietoisuutta turvallisesta seurustelusta, tunne- ja turvataidoista sekä annetaan keinoja häirintä- ja väkivaltatilanteiden tunnistamiseen sekä niissä toimimiseen. (vuoden 2021 määrärahasta)

Lisäksi seuraavat vuodelle 2021 ajoitetut toimenpiteet ovat joko käynnissä tai jo toteutettu:

1. Toteutetaan kampanja nuoriin naisiin kohdistuvasta seksuaalisesta häirinnästä. (toteutettu)
2. Levitetään ja tuetaan olemassa olevien opetusmateriaalien käyttöönottoa perusopetuksessa ja lukioissa turvallisesta seurustelusta ja tunne- ja turvataidoista. (käynnissä)
3. Järjestetään oikeusavun neuvontapalveluun osallistuville koulutusta naisiin kohdistuvasta väkivallasta. (käynnissä)
4. Sisällytetään Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen perusopintoihin, rikosseuraamusalan sosionomikoulutukseen sekä tarjotaan kaikille Rikosseuraamuslaitoksen työntekijöille verkko-koulutus nais erityisistä kysymyksistä. (käynnissä)
5. Koulutetaan Rikosseuraamuslaitoksen työntekijöitä naisiin kohdistuvasta väkivallasta, väkivallan puheeksi ottamisesta, väkivaltaan puuttumisesta ja riskinarvioinnista sekä siitä, miten väkivalta tulee ottaa huomioon laitoksen työssä. Laaditaan materiaalia ja ohjeistus. (käynnissä)
6. Koulutetaan turvakotien työntekijöitä digitaalisesta väkivallasta ja vainosta. (toteutettu)
7. Lisätään THL:n verkkopohjaiseen Luo luottamusta – puutu väkivaltaan -koulutukseen uudet moduulit kunniaan liittyvästä väkivallasta ja digitaalisesta väkivallasta. (käynnissä)
8. Tuotetaan ohjeita ja koulutetaan MARAK-työryhmiä kunniaan liittyvästä väkivallasta ja digitaalisesta väkivallasta. (käynnissä)
9. Kehitetään yhteistyössä järjestöjen kanssa poliisille käytännön työvälineitä käytettäväksi esituttamissa kunniaan liittyvän väkivallan tapauksissa. Työvälineitä levitetään kaikille poliisilaitoksille. (käynnissä)
10. Suunnataan valtionavustuksia seksuaali- ja väkivaltarikollisten toimintaohjelmiin, laaditaan rahoitettavien ohjelmien laadullinen kriteeristö ja palveluohjauksen mallinnus. (Käynnissä. Rahoitus tulee rikosten ennaltaehkäisyyn ja uusintarikollisuuden vähentämiseen tähtäävästä hallitusohjelmahankkeesta.)
11. Selvitetään pohjoismaisia tekijäohjelmia ja niiden soveltuvuutta lähisuhdeväkivallan tekijöiden parissa työskentelyyn vankiloissa. (käynnissä)

12. Parannetaan lähisuhdeväkivallan seurauksena syntyvän palveluntarpeen mukaisten palvelujen saatavuutta, oikea-aikaisuutta ja jatkuvuutta varmistamalla tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman yhteydessä, että alueilla kehitetään lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinoituja palveluja. Huolehditaan peruspalvelua kehitettäessä avopalveluiden saatavuudesta sekä uhreille että tekijöille. (käynnissä)
13. Perhekeskustoimintaa kehitettäessä varmistetaan ammattilaisten lähisuhdeväkivallan puheeksi ottamisen, varhaisen tunnistamisen ja laadukkaan kirjaamisen osaaminen. (käynnissä)
14. Perustetaan Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokseen valtakunnallisen resurssi- tai osaamiskeskittymä kunniaan liittyvästä väkivallasta. (toteutettu)
15. Tehdään tutkimus tapahtumaketjuista naisiin kohdistuvissa parisuhdesurmissa. (käynnissä)
16. Toteutetaan Suomessa EU:n Gender-Based Violence -survey. (käynnissä)

Naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelman laatineen työryhmän tehtävänä on seurata ohjelman toimeenpanoa ja raportoida työstään oikeusvaltion kehittämisen ja sisäisen turvallisuuden ministeriryhmälle. Työryhmä on kokoontunut torjuntaohjelman julkaisemisen jälkeen kolme kertaa. Jokaisessa kokouksessa on käyty läpi torjuntaohjelman toimeenpanon tilanne. Ministeriryhmälle etenemisestä raportoidaan ensimmäisen kerran marraskuussa tänä vuonna. Ohjelman toimeenpano etenee suunnitellusti.